

Utlandssvenskarnas viktigaste sakfrågor

SVENSKAR I VÄRLDEN

För mer information

@svenskarivarlden

sviv@sviv.se

www.sviv.se

Innehållsförteckning

FÖRENKLA PASSANSÖKAN FÖR UTLANDSSVENSKAR OCH UTÖKA ANTALET UTLANDSMYNDIGHETER OCH DERAS BEFOGENHETER	2
PROBLEMFORMULERING	2
LÖSNINGSFÖRSLAG	4
ÖKA VALDELTAGANDET HOS UTLANDSSVENSKAR	6
PROBLEMFORMULERING	6
LÖSNINGSFÖRSLAG	8
SÄKERSTÄLL UTLANDSSVENSKARNAS TILLGÅNG TILL BANKID OCH BANKTJÄNSTER	9
PROBLEMFORMULERING	9
LÖSNINGSFÖRSLAG	11
INFÖR PERSONNUMMER TILL SVENSKA BARN FÖDDA UTOMLANDS	12
PROBLEMFORMULERING	12
LÖSNINGSFÖRSLAG	14
ÅTERINFÖR GARANTIPENSIONEN FÖR PENSIONÄRER BOSATTA UTOMLANDS	15
PROBLEMFORMULERING	15
LÖSNINGSFÖRSLAG	17
INFÖR VILANDE SGI VID KORTVARIGT UTLANDSBOENDE	18
PROBLEMFORMULERING	18
LÖSNINGSFÖRSLAG	19
INFÖR LIVSLÅNGT MEDBORGARSKAP FÖR SVENSKA BARN FÖDDA UTOMLANDS	20
PROBLEMFORMULERING	20
LÖSNINGSFÖRSLAG	22
UNDERLÄTTA FÖR UTLANDSSVENSKA FAMILJER ATT ÅTERVÄNDA OCH ETABLERA SIG I SVERIGE	23
PROBLEMFORMULERING	23
LÖSNINGSFÖRSLAG	25
ÖKA ANTALET SVENSKA STUDENTER UTOMLANDS	26
PROBLEMFORMULERING	26
LÖSNINGSFÖRSLAG	28
FÖRTYDLIGA KRAVEN FÖR UTLANDSSVENSKAR I HÄNDELSE AV KRIG ELLER KRIS	29
PROBLEMFORMULERING	29
LÖSNINGSFÖRSLAG	30
ÅTERINFÖR MÖJLIGHETEN ATT FÖRNYA DET SVENSKA KÖRKORTET UTOMLANDS	31
PROBLEMFORMULERING	31
LÖSNINGSFÖRSLAG	32
UNDANRÖJ RESEBEGRÄNSNINGAR FÖR BARN MED DUBBELT MEDBORGARSKAP	33
PROBLEMFORMULERING	33
LÖSNINGSFÖRSLAG	34

September 2025

Förenkla passansökan för utlandssvenskar och utöka antalet utlandsmyndigheter och deras befogenheter

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitieutskottet

Utrikesdepartementet

Problemformulering

Närmare 700 000 svenskar beräknas bo utomlands¹. För många av dem är det svenska passet en oundgänglig identitetshandling – både för att resa över landsgränser och vid kontakt med myndigheter och banker i deras boplatser.

FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna², artikel 13, säger att alla har rätt att lämna vilket land som helst, inklusive sitt eget, och att återvända till sitt land. Ett pass är ofta en nödvändighet för att utöva denna rätt. I artikel 15 anges dessutom att varje individ har rätt till ett medborgarskap och där utgör passet en absolut manifestation av medborgarskapet.

Enligt en undersökning från hösten 2024 av Svenskar i Världen har sju av tio utlandssvenskar upplevt svårigheter vid passansökan på en svensk utlandsmyndighet.³ Bristen på bokningsbara tider är ett återkommande problem vid svenska ambassader världen över, och situationen på Sveriges ambassad i London är särskilt prekär, vilket har lett till kritik från JO.⁴

Förutom svårigheten att få en passtid innebär ansökningsprocessen ytterligare utmaningar – inte minst ekonomiska. Att ansöka om pass vid en svensk utlandsmyndighet är betydligt dyrare än i Sverige – cirka 1 600 kronor jämfört med 500 kronor, en prisskillnad på nästan

¹ Svenskar i Världen, [2022], *Svenskar i Världens kartläggning 2022*, Tillgänglig via: https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2022/07/Kartlaggning-2022_Svenskar-i-varlden.pdf

² Svenska FN-förbundet, [2008], *Allmän förklaring om de mänskliga rättigheterna*, Tillgänglig via: <https://fn.se/wp-content/uploads/2016/07/Allmanforklaringomdemanskligarattigheterna.pdf>

³ Svenskar i Världen, [2024], *Ny undersökning visar på stora utmaningar vid passansökan utomlands*, Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/blog/2024/12/ny-undersokning-visar-pa-stora-utmaningar-vid-passansokan-utomlands/>

⁴ Justitieombudsmannen, [2024], *Beslut 3740-2023*, Tillgänglig via: https://www.jo.se/app/uploads/resolve_pdfs/1623612_3740-2023.pdf

220 procent.⁵ För svenska medborgare bosatta i länder med stora geografiska avstånd eller där det saknas svenska utlandsmyndigheter tillkommer därtill kostnader för resor och ibland övernattnig. Processen behöver dessutom upprepas eftersom personlig inställelse är ett krav även vid uthämtande av passet. Kravet på att personligen ansöka och hämta ut passet blir extra utmanande för personer som på grund av sjukdom och ålder har svårt att förflytta sig längre sträckor, men likväl behöver ett giltigt pass.

Vid varje passansökan genomförs en medborgarskapsutredning för att fastställa det svenska medborgarskapet.⁶ ⁷ Detta görs även för de som varit svenska medborgare sedan födseln. I denna utredning måste den sökande vid varje tillfälle lämna information som redan finns registrerad hos svenska myndigheter. I vissa fall behöver den sökande visa upp intyg att hen *inte* har ett medborgarskap i ett annat land – denna omvända bevisbörda kan vara svår att bevisa.

Passets giltighetstid är också en utmaning. År 2005 halverades den från tio till fem år ⁸, men i praktiken blir den ännu kortare eftersom många länder kräver att passet är giltigt minst sex månader efter inresa eller planerad utresa. ⁹

Samtidigt har våra nordiska grannar olika lösningar för sina utlandsbosatta medborgare, där passgiltighet och ansökningsförfaranden skiljer sig åt. Det finska passet har en giltighetstid på fem år och kan i vissa fall förnyas digitalt utan krav på personlig inställelse, med möjlighet att hämtas av ett ombud. Dokumentation som styrker det finska medborgarskapet måste kunna uppvisas. Finland erbjuder även en mobil passenhet för att underlätta passförnyelse globalt, en tjänst som Sverige tidigare hade i USA men avskaffade 2019¹⁰.

Norska och danska pass har en giltighetstid på tio år och måste hämtas personligen på en ambassad eller konsulat. Däremot kan norrmän bosatta i Norden få sitt pass skickat till sin folkbokföringsadress.

⁵ Regeringen, [u.å], *Ansök om pass utomlands*, Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/uds-reseinformation/pass-utomlands/ansok-om-pass-utomlands/>

⁶ Sweden Abroad, [u.å], *Uppgift för utredning av svenskt medborgarskap*, Tillgänglig via: <https://www.swedenabroad.se/globalassets/ambassader/aablanketter/pass/uppgift-f%C3%B6r-utredning-av-svenskt-medborgarskap.pdf>

⁷ Polismyndigheten, [2023], *Svar på vanliga frågor om pass – Utlandsboende*, Tillgänglig via: <https://polisen.se/tjanster-tillstand/pass-och-nationellt-id-kort/svar-pa-vanliga-fragor-om-pass/#utlandsboende>

⁸ Riksdagen, [2005], *Ändringar i passlagen*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/betankande/andringar-i-passlagen_gs01juu27/

⁹ Regeringen, [u.å], *Kontrollera pass och visum innan du reser*, Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/uds-reseinformation/forberedelser-infor-resan/kontrollera-pass-och-visum-innan-du-reser/>

¹⁰ Utrikesdepartementet, [2019], *Brev till Svenskar i Världen från utrikesminister Ann Linde*, Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2019/11/Svenskar-i-Va%CC%88rlden-svar-fra%CC%8An-UD.pdf>

Det svenska passet betraktas som ett av världens säkraste, vilket ofta lyfts fram som skäl för den nuvarande passlagstiftningen. Enligt 2025 års ranking i Henley Passport Index¹¹ hamnar det svenska passet på fjärde plats tillsammans med bland andra Norge, medan de danska och finska passen placerar sig en plats högre. I Passport Index¹² rankas de nordiska grannländerna på tredje plats, medan Sverige ligger strax efter på fjärde – och detta trots att vissa av dem har längre giltighetstid och ett enklare förfarande vid ansökningsprocessen.

Utlandsmyndigheter och deras befogenheter

Sverige har diplomatiska förbindelser med nästan alla världens stater, men antalet utlandsmyndigheter är begränsat – drygt 100 ambassader, delegationer, representationer och generalkonsulat, samt cirka 320 honorärkonsulat.¹³ Den konsulära service som utlandsmyndigheterna erbjuder varierar beroende på myndighetstyp.

Geografiskt stora länder och avsaknad av svenska utlandsmyndigheter i många länder innebär att den konsulära service som utlandssvenskar har tillgång till beror på var de är bosatta. I länder där svenska utlandsmyndigheter saknas hänvisas svenskar till ett grannland, vilket skapar logistiska och ekonomiska utmaningar. Under pandemin blev problemen extra kännbara då reseförbud infördes i många länder.

Lösningförslag

Svenskar i Världen är medvetna om att passfrågan är komplex, inte minst utifrån ett säkerhetsperspektiv. Givet det stora antalet svenskar bosatta utomlands finns det emellertid ett behov av att förenkla passansökan för utlandssvenskar.

Eftersom passet är en förutsättning för att utöva den grundläggande rättigheten att lämna och återvända till sitt land, samt en nödvändig identitetshandling föreslår Svenskar i Världen en rad åtgärder:

- Svenskar i Världens grundinställning är att passets giltighetstid bör förlängas till tio år. I ett första steg bör passförordningen ändras så att giltighetstiden för pass förlängs till tio år för personer över 65 år. Syftet är att underlätta för en grupp som kan ha svårt att ta sig till en utlandsmyndighet på grund av långa avstånd, sjukdom

¹¹ Henley & Partners, [2025], *Henley Passport Index: Global Ranking*, Tillgänglig via: <https://www.henleyglobal.com/passport-index/ranking>

¹² Arton Capital, [2025], *Passport Index: Global Passport Power Rank 2025*, Tillgänglig via: <https://www.passportindex.org/byRank.php>

¹³ Regeringskansliet, [2025], *Utrikesdepartementets organisation*, Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/sveriges-regering/utrikesdepartementet/utrikesdepartementets-organisation/>, [hämtat 2025-03-05].

eller handikapp. En viktig parameter är att äldre personers utseende inte ändras i lika stor utsträckning.

- Undersök möjligheten att få passet hemskickat med bud i länder med säker posthantering.
- Utöka antalet honorärkonsulat som har rättighet att lämna ut pass.
- Återinför mobila passtationer i länder med stora geografiska avstånd.
- Underlätta informationsutbytet mellan Skatteverket, Migrationsverket och Passmyndigheten så att efterfrågad information i medborgarskapsutredningen – som redan finns registrerad hos berörda myndigheter och som ej kan ändras över tid – inte behöver uppges vid varje passansökan.

Många svenskar bosatta utomlands efterfrågar bättre tillgång till konsulär service i sin närhet. Svenskar i Världen vill därför uppmuntra UD att framgent öppna fler ambassader och tillföra de resurser som krävs för att möta behoven som finns. Därutöver bör möjligheten att ge konsulaten utökade befogenheter utredas för att kunna erbjuda fler konsulära tjänster än vad dagens lagstiftning tillåter.

September 2025

Öka valdeltagandet hos utlandssvenskar

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitieutskottet

Utrikesdepartementet

Valmyndigheten

Problemformulering

Ett högt och jämlikt valdeltagande bidrar till en mer representativ demokrati. Trots att över 182 000 utlandssvenskar var röstberättigade i riksdagsvalet 2022, deltog endast 32 procent, jämfört med 84,2 procent för inrikes bosatta.¹ I valet 2018 var motsvarande siffra 87,2 procent och då låg valdeltagandet för de röstberättigade utlandssvenskarna på knappt 40 procent.² Av svenska medborgare folkbokförda utomlands röstade 15 procent i EU-valet 2024 jämfört med 53 procent för inrikes bosatta.³ Valdeltagande bland utlandssvenskar var 17,0 procent i EU-valet 2019 jämfört med 55 procent i Sverige.⁴

Orsakerna till det låga valdeltagandet är flera. Många utlandssvenskar upplever att det är svårt att rösta på grund av långa avstånd till närmaste röstningslokal, begränsade öppettider vid utlandsmyndigheter och bristande information om röstningsförfarandet. Dessutom försvåras brevröstningen av en osäker internationell postgång, där en stor andel röster underkänns eller inte hinner fram i tid. Krångliga regler kring röstlängden skapar ytterligare hinder och missförstånd. En ytterligare faktor som utlandssvenskar lyfter fram är svagt engagemang från de politiska partierna för deras frågor.⁵

¹ Statistiska centralbyrån [SCB], [2023], *Deltagandet i de allmänna valen 2022 ME09 – Demokratistatistik 2023:1*, Tillgänglig via:

https://www.scb.se/contentassets/1a32243d72e5443cae13cb4162b2e007/me0105_2022a01_br_me09br2301.pdf

² Statistiska centralbyrån [SCB], [2019], *Deltagandet i de allmänna valen 2018*, s.40, Tillgänglig via:

https://www.scb.se/contentassets/6d0a96c916144051a5cb1f8b372fe80f/me0105_2018a01_br_me08br1901.pdf

³ Statistiska centralbyrån [SCB], [2024], *Deltagandet i Europaparlamentsvalet 2024*, Tillgänglig via:

https://www.scb.se/contentassets/92e86a55ff694c3e804cd956b2e2dcf0/me0110_2024a01_br_me09br2501.pdf

⁴ Statistiska centralbyrån [SCB], [2019], *Deltagandet i Europaparlamentsvalet 2019*, Tillgänglig via:

https://www.scb.se/contentassets/f3c7abb4787e4e47b6f3e97d4e785870/me0110_2020a01_br_me09br2003.pdf

⁵ Svenskar i Världen, [2022], *Glöm inte bort oss! – Hur ökar vi valdeltagandet bland utlandssvenskar?*,

Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2022/08/Hur-okar-vi-valdeltagandet-bland-utlandssvenskar.pdf>

Som utlandssvensk finns det i dag två tillvägagångssätt för att rösta från utlandet: brevröstning eller förtidsröstning. Vid båda dessa röstförfaranden måste röstningen ske före valdagen.

I valet 2022 underkändes 13,9 procent av brevrösterna från utlandet.⁶ De vanligaste orsakerna var att:

- Brevrösten anlände för sent eller för tidigt.
- Brevrösten postades inom Sverige istället för utomlands, vilket krävs för att den ska vara giltig.
- Brevet saknade giltig stämpel eller frimärke.
- Röstsedeln hade inte bevitnats av två personer.
- Underskrift saknades.

I sin erfarenhetsrapport från valet 2022 lyfter Valmyndigheten att en utmaning med brevröstningen är den osäkra postgången i världen, något som blev ännu tydligare vid valet 2022. Krig, pandemi och långa transportvägar gjorde att många röster inte hann fram i tid, trots att de skickades i god tid. Även brevröster som skickats med budfirma långt innan valdagen hann inte alltid fram. Myndigheten konstaterade att postgången hindrade väljare från att utnyttja sin rösträtt.⁷

Utlandssvenskar förblir i röstlängden tio år efter utflytt. En vanlig missuppfattning bland utlandssvenskar är dock att det läggs till en ny 10-årsperiod varje gång de röstar. Valmyndigheten konstaterar i erfarenhetsrapporten att dessa regler är komplicerade att förstå.⁸ För att underlätta för utlandssvenskar att rösta föreslår Valmyndigheten att en utlandssvensk som röstar automatiskt ska läggas till i röstlängden ytterligare tio år.⁹

Brevröster från utlandssvenskar som fallit ur röstlängden måste vara framme senast dagen före valdagen för att räknas. Utlandssvenskarna får inte posta sin brevröst i Sverige, utan den måste alltid skickas från ett land utanför Sverige.¹⁰

⁶ Valmyndigheten, [2023], *Erfarenheter från valen 2022*, Tillgänglig via: <https://www.val.se/download/18.2e258d6a185efb8ea93cda/1687961041029/erfarenhetsrapport-val-2022.pdf>

⁷ Valmyndigheten, [2023], *Erfarenheter från valen 2022*, s. 40, Tillgänglig via: <https://www.val.se/download/18.2e258d6a185efb8ea93cda/1687961041029/erfarenhetsrapport-val-2022.pdf>

⁸ Ibid. s.35

⁹ Valmyndigheten, [2023], *Erfarenheter från valen 2022*, s.35, Tillgänglig via: <https://www.val.se/download/18.2e258d6a185efb8ea93cda/1687961041029/erfarenhetsrapport-val-2022.pdf>

¹⁰ Valmyndigheten, [2024], *Rösträtt och röstlängd*, Tillgänglig via: <https://www.val.se/att-rosta/vem-har-rostratt/rostratt-och-rostlangd.html>

Den som bor utomlands och har fallit ur röstlängden och inte hinner anmäla sig till röstlängden i tid, kan i dag inte rösta i Sverige även om personen skulle befinna sig i landet. Det är därför positivt att det i en lagrådsremiss från april 2025 föreslås att utlandssvenskar som fallit ur röstlängden ska kunna förtidsrösta i Sverige och genom förtidsrösten återupptas i röstlängden.¹¹

Valmyndigheten har påtalat ovanstående brister även i tidigare erfarenhetsrapporter, och att åtgärder bör vidtas för att underlätta för väljare utomlands att rösta och för att rösterna ska bli godkända och komma fram i tid.¹² Där framgår också att utlandsmyndigheter har svårt att möta kraven för röstmottagning exempelvis gällande tillgänglighet och lokaler¹³. Datumen då ambassaderna och konsulaten håller öppet för röstmottagning varierar, och även begränsade öppettider är ett problem.¹⁴

Lösningförslag

För att säkerställa att fler röstberättigade utlandssvenskar deltar i kommande val vill Svenskar i Världen se följande lösningar:

- Inför e-röstning för att lösa problem med långa avstånd och osäker postgång. Estland har använt e-röstning sedan 2005. När riksdagsvalet avgjordes i Estland 2023, röstade för första gången fler online än med fysiska röstsedlar.¹⁵
- Utöka öppettider och tidsperioden för förtidsröstning vid utlandsmyndigheter. I den mån det är möjligt bör förtidsröstningen spridas ut under en längre tidsperiod.
- Automatisk förlängning i röstlängden med tio år för utlandssvenskar som röstar, i enlighet med Valmyndighetens förslag.
- Bättre informationsspridning om utlandsröstning till röstberättigade utlandssvenskar från Valmyndigheten.
- Större engagemang från riksdagspartierna i frågor som berör utlandssvenskar.
- Inför ett särskilt valdistrikt för att synliggöra utlandssvenskarnas röster och öka partiernas fokus på deras frågor.
- Skapa en egen valkrets för att ge utlandssvenskar direkt representation i riksdagen och stärka deras koppling till Sverige.

¹¹ Regeringen, [2025], *Lagrådsremiss: Säkerhet och tillgänglighet vid val*, Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/contentassets/0345a992d87645d9b628c3340145110c/lagradsremiss-sakerhet-och-tillganglighet-vid-val.pdf>

¹² Statistiska centralbyrån [SCB], [2023], *Deltagandet i de allmänna valen 2022 ME09 – Demokratistatistik 2023:1*, Tillgänglig via: https://www.scb.se/contentassets/1a32243d72e5443cae13cb4162b2e007/me0105_2022a01_br_me09br2301.pdf

¹³ Ibid, s.41

¹⁴ Expressen, [2022], *Stort röstryck i Spanien – förlänger tidsfristen*, Tillgänglig via: <https://www.expressen.se/nyheter/val-2022/fortidsrostningen-i-spanien--stanger-tva-veckor-fore-valet/>

¹⁵ Alpman, M., [2023], *Majoritet i Estland röstade online*, Forskning och Framsteg, Tillgänglig via: <https://fof.se/artikel/majoritet-i-estland-rostade-online/#klarna:8d01469c-bc0b-5aff-a7f1-116f6c7016c4>

September 2025

Säkerställ utlandssvenskarnas tillgång till BankID och banktjänster

Resolutionsmottagare

DIGG

Svenska Bankföreningen

Problemformulering

Med en e-legitimation kan man logga in digitalt hos myndigheter, banker och företag för att komma åt information och tjänster som Kivra, 1177 och deklarerera, men också för att använda betalningslösningen Swish. I det alltmer digitala svenska samhället är en e-legitimation ett måste – att inte ha tillgång till en svensk e-legitimation utgör därmed ett stort problem.

Den största e-legitimationsutfärdaren i Sverige är BankID, som ägs av ett antal banker. För att kunna skaffa ett BankID måste du ha ett svenskt personnummer, vara kund i någon av de banker som ger ut BankID och ha identifierat dig med en godkänd svensk ID-handling.

Det är bankerna som bestämmer vilka krav som gäller för att få BankID. De måste i sin tur leva upp till de regulatoriska krav på kundkännedom som finns¹.

De flesta banker kontrollerar personuppgifter mot Statens personadressregister, SPAR. När medborgare flyttat utomlands tas uppgifter bort ur SPAR efter några år. Man kan numera begära "uppskjuten gallring" eller återinläsa sina uppgifter i SPAR. Om personuppgifter inte finns i SPAR kan det innebära svårigheter med att skaffa ett BankID.

Bankernas tekniska infrastruktur bygger på personnummer. En grupp som inte har personnummer, trots att de är svenska medborgare från födseln, är de svenskar som är födda utomlands efter den 1 januari 2000 och som fortfarande bor utomlands. De har istället samordningsnummer. Många av dem har svenska pass, vilket innebär att deras identitet därmed är styrkt.

¹ Konsumenternas, [u.å], *Penningtvätt – regler inom bank och försäkring*, Tillgänglig via: <https://www.konsumenternas.se/konsumentstod/lag-ratt/vad-sager-lagen/penningtvatt---regler-inom-bank-och-forsakring/kundkannedom/>.

Skatteverket har under flera år larmat om ett systematiskt missbruk av samordningsnummer.² Det ledde till att riksdagen 2022 beslutade att samordningsnumren ska delas in i tre nivåer; styrkt identitet, sannolik identitet och osäker identitet.³

Svenska Bankföreningen anser att det i dag saknas en fysisk id-handling som säkerställer styrkt samordningsnummer.⁴ Enligt Polismyndigheten är dock svenska pass och nationella id-kort godkända id-handlingar som bekräftar styrkt samordningsnummer.⁵ I passlagen⁶ fastställs att identiteten ska styrkas vid ansökan om pass, oavsett om personen har personnummer eller samordningsnummer. Samma krav gäller för nationellt id-kort⁷.

Tillgång till svenskt bankkonto

Ett annat problem som kan drabba utlandssvenskar är att de riskerar att bli av med sina bankkonton enbart för att de är bosatta utomlands. Detta drabbar i huvudsak svenskar bosatta utanför EU/EES.

Ett exempel är en utlandssvensk bosatt i Sydafrika som fick sitt svenska bankkonto avslutat 2024. Kunden anmälde banken till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) som hänvisade till att skyldigheten att tillhandahålla ett betalkonto med grundläggande funktioner enligt Betaltjänstlagen inte gäller för personer bosatta utanför EU/EES.⁸ Banken menade att erbjudandet av banktjänster till kunder utanför bankens hemmamarknad medför en betydande risk för att banken kan bryta mot regelverk i kundens bosättningsland.

Vidare påpekade banken att innehav av betalkonton för kunder bosatta utanför EU/EES medför förhöjda risker för penningtvätt samt utmaningar med att säkerställa tillräcklig kundkännedom.

² Ekot, [2017], *Skärpta rutiner för samordningsnummer*, Tillgänglig via: <https://www.sverigesradio.se/artikel/6796688>.

³ Sveriges Riksdag, [2022], *Stärkt system för samordningsnummer [SkU4]*, Tillgänglig via: <https://data.riksdagen.se/fil/AAB49A12-69C3-46E6-8151-AB5FBB93BE89>.

⁴ Svenska bankföreningen, [2023], *Skärpta åtgärder för utfärdande av id-kort*, Tillgänglig via: <https://www.financesweden.se/om-oss/aktuellt/aktuellt-fran-bankforeningen/skarpta-atgarder-for-utfardande-av-id-kort/>.

⁵ Svenskar i Världen, [2024], *Är BankID-nöten på väg att knäckas?* Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/blog/2024/01/ar-bankid-noten-pa-vag-att-knackas/>.

⁶ Sveriges Riksdag, [1978], *Passlag [1978:302]*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/passlag-1978302_sfs-1978-302/

⁷ Sveriges Riksdag, [2005], *Förordning [2005:661] om nationellt identitetskort*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2005661-om-nationellt-identitetskort_sfs-2005-661/

⁸ Svenskar i Världen, [2024], *Beslut av ARN*, Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2025/01/Beslut-ARN.pdf>

ARN avslag bankens argument och konstaterade att Betaltjänstlagen inte ger banken rätt att säga upp ett betalkonto enbart på grund av att kunden är bosatt utanför EU/EES.

Vid genomförandet av betalkontodirektivet i svensk lag bedömde regeringen i proposition 2016/17:129⁹ att det inte skulle finnas någon möjlighet för banker att säga upp avtal om betalkonton med grundläggande funktioner enbart på grund av en flytt utanför EES. Regeringen menade att en kund som flyttar utanför EES fortfarande kan ha behov av ett betalkonto i Sverige, och att en sådan flytt därför inte utgör tillräckligt skäl för att avsluta avtalet.

Det är därmed inte bara svenskar födda utomlands med samordningsnummer som i dag nekas tillgång till BankID, utan problemet riskerar även att drabba svenska medborgare med personnummer som någon gång varit folkbokförda i Sverige och mot sin vilja blivit av med sitt svenska bankkonto.

Lösningförslag

Svenskar i Världen uppmanar Svenska Bankföreningen att omvärdera sitt ställningstagande vad gäller styrkt samordningsnummer. Bankföreningen bör godta de av Polismyndigheten godkända id-handlingarna – svenskt pass och nationellt id-kort – som bevis för styrkt identitet.

Utöver detta uppmanar Svenskar i Världen svenska banker att följa gällande svensk lagstiftning, såsom den tolkats av ARN, och inte säga upp betalkonton med grundläggande funktioner enbart på grund av att kunden är bosatt utanför EU/EES. Regeringen har i proposition 2016/17:129 varit tydlig med att behovet av ett svenskt betalkonto kan kvarstå även efter en flytt utanför EES, och att en sådan flytt inte i sig utgör skäl för uppsägning.

Svenska Bankföreningen uppmanas därför att ta fram gemensamma riktlinjer som säkerställer att utlandssvenskar – oavsett bosättningsland – får behålla sina konton i svenska banker, så länge de uppfyller krav på kundkännedom och följer gällande regelverk.

Myndigheten för digital förvaltning, DIGG, uppmanas att i sin tur ställa krav på att såväl statliga som privata aktörers digitala tjänster ska kunna behandla både personnummer och samordningsnummer.

⁹ Regeringen, [2017], *Tillgång till betalkonto med grundläggande funktioner*, proposition [2016/17:129], Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/contentassets/0935c37c46bc4524a0922bd2e77ce8b0/tillgang-till-betalkonto-med-grundlaggande-funktioner-prop.-201617129>

September 2025

Inför personnummer till svenska barn födda utomlands

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet
Justitieutskottet
Skatteverket
Svenska Bankföreningen

Problemformulering

Sedan den 1 januari 2000 tilldelas personnummer endast personer som är eller ska vara folkbokförda i Sverige. Personer som inte är eller har varit folkbokförda kan i stället, efter begäran från en myndighet, tilldelas ett samordningsnummer.¹ Detta innebär att svenska barn födda utomlands tilldelas samordningsnummer – trots att de är svenska medborgare.

Avsaknaden av personnummer leder till många praktiska svårigheter. Personer med samordningsnummer kan inte få BankID, vilket exkluderar dem från en mängd digitala tjänster, inte minst tillgången till Swish som i det närmaste är en förutsättning i dagens alltmer kontantlösa samhälle.

Skatteverket har under flera år larmat om ett systematiskt missbruk av samordningsnummer.² Det ledde till att riksdagen 2022 beslutade att samordningsnumren ska delas in i tre nivåer; styrkt identitet, sannolik identitet och osäker identitet.³ Enligt Svenska Bankföreningen är det av säkerhetsskäl som samordningsnummer inte godtas för BankID.⁴ Svenska Bankföreningen menar att det i dag saknas en fysisk id-handling som säkerställer styrkt samordningsnummer⁵ – vilket är den nivå som utlandsfödda svenskar tilldelas.

¹ Skatteverket, [2021], *Tilldelning och uppbyggnad*, Tillgänglig via:
<https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2021.9/330246.html#h-TP-nummer-fore-ar-2000>.

² Ekot, [2017], *Skärpta rutiner för samordningsnummer*, Tillgänglig via:
<https://www.sverigesradio.se/artikel/6796688>.

³ Sveriges Riksdag, [2022], *Stärkt system för samordningsnummer [SkU4]*, Tillgänglig via:
<https://data.riksdagen.se/fil/AAB49A12-69C3-46E6-8151-AB5FBB93BE89>.

⁴ Svenska bankföreningen, [2023], *Skärpta åtgärder för utfärdande av id-kort*, Tillgänglig via:
<https://www.financesweden.se/om-oss/aktuellt/aktuellt-fran-bankforeningen/skarpta-atgarder-for-utfardande-av-id-kort/>.

⁵ Svenska bankföreningen, [2023], *Skärpta åtgärder för utfärdande av id-kort*, Tillgänglig via:
<https://www.financesweden.se/om-oss/aktuellt/aktuellt-fran-bankforeningen/skarpta-atgarder-for-utfardande-av-id-kort/>.

Enligt passlagen⁶ måste identiteten styrkas vid ansökan om pass, oavsett om personen har personnummer eller samordningsnummer. Samma krav gäller för nationellt id-kort⁷. Därmed är svenska pass och nationella id-kort godkända id-handlingar som bekräftar styrkt samordningsnummer, enligt Polismyndigheten.⁸

Ett ytterligare problem med samordningsnummer är att de vilandeförklaras efter fem år.⁹ Vid utgången av det femte kalenderåret krävs en ny anmälan för att samordningsnumret ska förnyas – annars förklaras det vilande. Ansökan görs genom personlig inställelse hos Skatteverket, alternativt hos en passmyndighet utomlands.

Ett omfattande problem är att många IT-system inom både offentliga och privata verksamheter inte kan hantera samordningsnummer. Detta blir särskilt tydligt när familjer ska flytta tillbaka till Sverige och barnen ska anmälas till skola och barnomsorg, något som ofta behöver göras i god tid – ibland innan de är inskrivna i Sverige och har fått personnummer.

Att göra skillnad på svenska medborgare beroende på om de är födda i Sverige eller utomlands leder med andra ord till oskäligt stora svårigheter.

⁶ Sveriges Riksdag, [1978], *Passlag* [1978:302], Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/passlag-1978302_sfs-1978-302/

⁷ Sveriges Riksdag, [2005], *Förordning* [2005:661] om nationellt identitetskort, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2005661-om-nationellt-identitetskort_sfs-2005-661/

⁸ Svenskar i Världen, [2024], *Är BankID-nöten på väg att knäckas?* Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/blog/2024/01/ar-bankid-noten-pa-vag-att-knackas/>

⁹ Sveriges Riksdag, [2022], Lag (2022:1697) om samordningsnummer 3 kap, *Förnyelse och vilandeförklaring*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-20221697-om-samordningsnummer_sfs-2022-1697/

Lösningförslag

Svenskar i Världen anser att den som har ett svenskt medborgarskap sedan födseln – oavsett om personen är född i Sverige eller utomlands – har rätt till ett svenskt personnummer. Regeringen bör därför se över möjligheten att återinföra personnummer till denna grupp.

Enligt uppgift från Skatteverket finns planer på att införa ett nytt nummersystem som ersätter personnummer. I detta arbete vill Svenskar i Världen framhålla vikten av att tillgodose de behov som även svenska barn födda utomlands har i förhållande till e-legitimation och betaltjänster.

Svenskar i Världen uppmanar därtill Svenska Bankföreningen att omvärdera sitt ställningstagande vad gäller styrkt samordningsnummer. Bankföreningen bör godta de av Polismyndigheten godkända id-handlingarna – svenskt pass och nationellt id-kort – som bevis för styrkt identitet. Därmed skulle svenska barn födda utomlands efter 2000 med samordningsnummer kunna få tillgång till BankID.

September 2025

Återinför garantipensionen för pensionärer bosatta utomlands

Resolutionsmottagare

Finansdepartementet

Socialdepartementet

Socialförsäkringsutskottet

Problemformulering

Vid årsskiftet 2022/23 upphörde rätten att ta med garantipensionen utanför Sverige, något som tidigare var tillåtet. Beslutet drabbade närmare 58 000 pensionärer bosatta i ett annat EU/EES-land.¹ Bakgrunden till beslutet var en EU-dom från 2017 där garantipensionen klassificerades som en minimiförmån.² En sådan minimiförmån betalas endast ut till personer som är bosatta i det land som beviljar förmånen. Att svenska pensionärer bosatta i annat EU/EES-land kunde ha kvar rätten till garantipensionen fram till årsskiftet 2022/23 berodde på en tillfällig lag i Sverige.³

I drygt två år har nu pensionärer bosatta i ett annat EU/EES-land, som tidigare beviljats garantipension, levt utan denna inkomst. För de berörda har beslutet lett till drastiskt försämrad ekonomi. Många har fått svårt att betala för basala utgifter som mat, hyra, räkningar och mediciner. Detta sker samtidigt som levnadsomkostnader i Europa har stigit kraftigt. Svenskar i Världen kontaktas regelbundet av pensionärer som vittnar om en mycket pressad livssituation. Vissa har mot sin vilja flyttat tillbaka till Sverige.

¹ Pensionsmyndigheten, [2022], *Bosatta utanför Sverige får inte längre garantipension*, Pensionsmyndigheten.se, Tillgänglig via: <https://www.pensionsmyndigheten.se/nyheter-och-press/pressrum/bosatta-utanfor-sverige-far-inte-langre-garantipension>.

² EUR-Lex, [2017], *Begäran om förhandsavgörande - Social trygghet för migrerande arbetstagare - Förordning (EEG) nr 1408/71 - Artikel 46.2 - Artikel 47.1 d – Artikel 50 – Garantipension - Minimiförmån - Beräkning av pensionsrättigheter*, Eur-lex.europa.eu, Tillgänglig via: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A62016CJ0189>.

³ Pensionsmyndigheten, [2022], *Garantipension upphör för utlandsbosatta*, Tillgänglig via: <https://www.pensionsmyndigheten.se/nyheter-och-press/nyheter/garantipension-upphor-for-utlandsbosatta>.

Utöver försämrade ekonomi hotas även uppehållsrätten i det land de bor i. För att få uppehållsrätt som EU-medborgare och tillika pensionär krävs nämligen förmågan att kunna försörja sig utan bidrag från boendelandet, samt en heltäckande sjukförsäkring.⁴

Att neka garantipension till svenska medborgare enbart på grund av deras bosättningsland står i strid med EU:s grundläggande principer om fri rörlighet för personer. Beslutet tvingar i praktiken pensionärer med låga inkomster att stanna i Sverige.

Vidare saknades tillräcklig framförhållning inför förändringen. Många pensionärer fattade beslut om bosättning utifrån dåvarande regler. Värt att notera i sammanhanget är att detta även uppmärksammades i den statliga utredningen *"Grundpension – några anslutande frågor"* (SOU 2020:32), där vikten av förutsägbarhet och trygghet för pensionärer betonades. I utredningen konstaterades:

"Att personer som har planerat inför pensionen utifrån hittillsvarande tillämpning och personer som redan har garantipension, ska hamna i en situation där de ekonomiska förutsättningarna ändras utan någon möjlighet till framförhållning bedömdes som orimligt."

Det finns även en oro för att Sveriges agerande ska inspirera andra medlemsländer att följa efter – något vi redan sett exempel på i Finland som valt att ta efter Sveriges beslut. En sådan utveckling skulle utgöra ett direkt hot mot den fria rörligheten inom EU.

Garantipensionen är vanligare bland kvinnor⁵ eftersom kvinnor i många generationer har tagit ett större ansvar för hem och familj. Det har lett till färre arbetade timmar och därmed lägre pensionsavsättningar. Att kvinnor dessutom historiskt varit överrepresenterade i låglöneyrken bidrar ytterligare till deras lägre pensioner. Att garantipensionen dras in vid utlandsbosättning drabbar därmed en redan ekonomiskt utsatt grupp, vilket står i direkt motsättning till princip 15 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter, där det fastslås att:

*"Kvinnor och män ska ha lika möjligheter att förvärva pensionsrättigheter. Alla äldre har rätt till resurser som garanterar ett värdigt liv."*⁶

⁴ European Commission, [2024], *Upphållsrätt*, Your Europe, Tillgänglig via: https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/residence-rights/index_sv.htm#pensioners-1.

⁵ Pensionsmyndigheten, [2024], *Pensionsåldrar och arbetslivets längd – svar på regeringsuppdrag 2024*, Tillgänglig via: <https://www.pensionsmyndigheten.se/statistik/publikationer/pensionsaldrar-arbetslivets-langd-2023/>

⁶ Europeiska kommissionen, [2017], *Europeiska pelaren för sociala rättigheter – 20 principer*, Tillgänglig via: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv.

Ett pensionssystem där medborgare kan förlora sitt grundskydd beroende på var de bor, riskerar att fördjupa både könsskillnader och social ojämlikhet i strid med dessa grundläggande värden.

Lösningförslag

Mot bakgrund av ovanstående anser Svenskar i Världen att riksdagens beslut om borttagande av garantipensionen för pensionärer bosatta i ett annat EU/EES-land ska rivas upp.⁷

Svenskar i Världen förespråkar i första hand att den som beviljas svensk garantipension ska kunna ta med den till ett annat EU/EES-land – precis som tidigare.

Som en kompromiss anser vi att de pensionärer som redan hade beviljats garantipension, men förlorade den vid årsskiftet 2022/23, ska få den tillbaka och behålla den livet ut – även om de fortsatt är bosatta i ett annat EU/EES-land. Det skulle ge dem en skälig möjlighet att leva vidare utifrån de premisser som var gällande när de gick i pension.

⁷ Sveriges riksdag, [2022], *Extra ändringsbudget för 2022 - Vårändringsbudget för 2022 och stöd till Ukraina*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/betankande/extra-andringsbudget-for-2022-varandringsbudget_h901fiu49/#stepBeslut.

September 2025

Inför vilande SGI vid kortvarigt utlandsboende

Resolutionsmottagare

Socialdepartementet

Socialförsäkringsutskottet

Problemformulering

Den sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) är en central del av det svenska socialförsäkringssystemet och avgör rätten till ersättning vid sjukdom, föräldraledighet och andra trygghetssystem. SGI baseras på en persons inkomst och ger trygghet vid tillfälliga avbrott i arbetslivet.¹

I de flesta fall nollställs SGI efter tre månader vid en utlandsflytt, vilket innebär att man kan förlora sitt ekonomiska skydd i socialförsäkringssystemet. Reglerna varierar dock beroende på vilken arbetsgivare den enskilde har och i vilket land personen arbetar.

Vissa grupper undantas från denna regel, såsom personer utsända av en statlig arbetsgivare och biståndsarbetare. Dessa omfattas av särskilda skyddsregler som gör att de, även vid längre utlandsvistelser, har en aktiv eller vilande SGI. Vid en aktiv SGI får de fortsatt ta del av socialförsäkringssystemet. Med en vilande SGI får de däremot inte fortsätta ta del av socialförsäkringssystemet, men vid återkomst till Sverige är de kvar på samma nivå som vid utflytt.²

Personer som är utsända av en privat arbetsgivare omfattas däremot inte av detta skydd – för dem nollställs SGI i normalfallet efter ett år.

Problematiken blir särskilt tydlig för medföljande familjemedlemmar som ofta behöver pausa sitt yrkesliv under utlandsvistelsen. En medföljande förlorar sin SGI efter tre månader och måste återvända till Sverige inom ett år för att behålla sitt fullständiga försäkringsskydd. Detta skapar osäkerhet både inför, under och efter en längre utlandsvistelse.

¹ Försäkringskassan, [u.å], *SGI – när ersättning baseras på din inkomst*, Tillgänglig via: <https://www.forsakringskassan.se/privatperson/sgi-nar-ersattning-baseras-pa-din-inkomst>, [hämtad: 2025-02-12].

² Sverige riksdag, [2010], *Socialförsäkringsbalken (2010:110) 5 kap. 4, 6 & 8 §*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/socialforsakringsbalk-2010110_sfs-2010-110/#K4, [hämtad: 2025-02-12].

Motsvarande osäkerhet råder för vissa studenter som läser hela eller delar av sin utbildning utomlands.

Problemet är i huvudsak koncentrerat till dem som arbetar eller studerar i länder utanför EU/EES/Schweiz, eftersom dessa inte omfattas av EU:s regler om samordning av de sociala trygghetssystemen.³

År 2023 presenterades betänkandet *"Ett trygghetssystem för alla – nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst"* (SOU 2023:30), där utredningen föreslog att SGI i huvudsak ska fastställas utifrån historiska inkomster, men att vissa grupper fortsatt ska ha möjlighet att få sin SGI fastställd på aktuella inkomster.⁴

Lösningsförslag

Svenska företag och organisationer, liksom samhället i stort, gynnas av att utlandssvenskar återvänder till Sverige med värdefull internationell erfarenhet och kompetens. Därför anser Svenskar i Världen att det ska vara enkelt att flytta utomlands och återvända. Att SGI:n nollställs skapar hinder för de som arbetar utomlands en period och har för avsikt att återvända till Sverige. Att sakna rätt till vilande SGI under utlandsvistelsen kan leda till att anställda avstår från utlandsuppdrag eller att deras partner väljer att inte följa med.

Svenskar i Världen anser därför att de särskilda skyddsreglerna och det särskilda efterskyddet även bör omfatta privat anställda samt deras anhöriga vid kortvarigt utlandsboende på upp till fem år. Under denna period bör SGI vara vilande, vilket innebär att den skyddas från att nollställas och kan återaktiveras vid hemkomst till Sverige.

På motsvarande sätt bör även medföljande till statligt anställda som sänds ut kunna behålla sin SGI, vilket i dag inte är möjligt trots att de medföljande anses bosatta i Sverige.

Ytterligare en målgrupp som borde omfattas är så kallade freemovers, det vill säga studenter som själva ordnar sina studier utomlands utan att gå via ett utbytesprogram eller avtal mellan universitet. Även de bör omfattas av detta skydd och ha rätt till vilande SGI i upp till fem år efter utflytt från Sverige. Tidsperioden är kopplad till den tid det tar att genomföra en kandidatutbildning och en tillhörande master.

³Europeiska kommissionen, [u.å], *Samordning av de sociala trygghetssystemen i EU*, Tillgänglig via: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/policies-and-activities/moving-working-europe/eu-social-security-coordination_sv, [hämtad: 2025-02-12].

⁴Regeringen, [2023], *SOU 2023:30 Ett trygghetssystem för alla: Nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst*, Statens offentliga utredningar, Tillgänglig via: https://www.regeringen.se/contentassets/0a34584571e248bc99473d1a9f13298b/sou-2023_30_pdf_a_webb.pdf

September 2025

Inför livslångt medborgarskap för svenska barn födda utomlands

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitieutskottet

Polismyndigheten

Skatteverket

Utrikesdepartementet

Problemformulering

Ett barn förvärvsar svenskt medborgarskap vid födseln om minst en förälder är svensk medborgare, i enlighet med medborgarskapslagen. Dock kan en svensk medborgare enligt 14 §¹ förlora sitt medborgarskap vid 22 års ålder om personen:

1. Är född utomlands,
2. Aldrig haft hemvist i Sverige, och
3. Inte vistats i Sverige under förhållanden som tyder på samhörighet med landet.

Detta innebär att svenska medborgare sedan födseln behandlas olika beroende på om barnet är fött i Sverige eller utomlands. Medan ett barn som föds i Sverige behåller sitt medborgarskap utan åtgärd, måste ett barn som föds utomlands ansöka om att få behålla det – trots att båda har förvärvat medborgarskapet vid födseln till en svensk förälder.

Syftet med regeln är att förhindra att svenskt medborgarskap går i arv i generationer utan faktisk anknytning till Sverige. Att vara barn till en svensk förälder bör i sig anses vara en stark form av anknytning. Att ungdomar födda utomlands måste ansöka om att få behålla sitt medborgarskap innebär därmed en ojämlik behandling av svenska medborgare utifrån födelseort.

För att undvika att förlora sitt svenska medborgarskap måste man ansöka om att få behålla det – tidigast efter 18-årsdagen men senast före 22-årsdagen.

¹ Sveriges riksdag, [2001], *Lag (2001:82) om svenskt medborgarskap*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-200182-om-svenskt-medborgarskap_sfs-2001-82.

Många av de berörda ungdomarna är dock inte medvetna om kravet på att ansöka om att behålla medborgarskapet före 22 års ålder, vilket kan leda till att de ovetandes förlorar sitt medborgarskap. Om medborgarskapet förloras krävs en komplicerad ansökningsprocess för att återfå det, bland annat permanent uppehållstillstånd i Sverige i fem år.

I den statliga utredningen *Skärpta krav för svenskt medborgarskap* (SOU 2025:1)² föreslås att tidsfristen för att ansöka om att få behålla svenskt medborgarskap tas bort. Det innebär att en person ska kunna ansöka om att behålla sitt medborgarskap även efter att ha fyllt 22 år. Syftet bakom förändringen är att bestämmelserna om förlust av svenskt medborgarskap ska vara förenliga med unionsrätten, där unionsmedborgarskapet har ett starkt skydd och inte får återkallas automatiskt utan en proportionalitetsbedömning.

I juli 2024 meddelade regeringen att man avser att informera berörda individer inför 22-årsdagen, för att de ska kunna tillvarata sina medborgerliga rättigheter.³ Ett problem är dock att det saknas ett specifikt register över svenska medborgare som har fötts och är bosatta utomlands. I praktiken sker kontakt med svenska myndigheter främst i samband med passansökningar, där berörda ungdomar vänder sig till svenska utlandsmyndigheter eller Polismyndigheten.

Sedan år 2000 tilldelas svenska barn födda utomlands ett samordningsnummer. Uppgifterna registreras i folkbokföringsdatabasen som således kan innehålla aktuella kontaktadresser – förutsatt att dessa har anmälts till Skatteverket. I viss utsträckning finns det därmed uppdaterade kontaktuppgifter till utlandssvenskar i folkbokföringsdatabasen. Detta lyfts i SOU 2025:1. Utredningen betonar dock att det inte går att förutsätta att alla berörda kan identifieras den vägen då det inte är säkert att alla ansöker om pass eller annan identitetshandling före 22 års ålder.

² Regeringen, [2025], *SOU 2025:1 – Skärpta krav för svenskt medborgarskap*, Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/contentassets/98678c2a40d64ccd9f16e6017923bbce/sou-20251-skarpta-krav-for-svenskt-medborgarskap.pdf>

³ Svenskar i Världen, [2024], *Breaking News: Påminnelse om att behålla medborgarskap ska gå ut innan 22-årsdagen*, Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/blog/2024/07/breaking-news-paminnelse-om-att-behalla-medborgarskap-ska-ga-ut-innan-22-arsdagen/>

Lösningförslag

Svenskar i Världens grundinställning är att ett svenskt medborgarskap som förvärvats vid födseln ska gälla livet ut, utan krav på aktiv ansökan om att behålla det. Svenska barn födda utomlands bör ha samma rätt till ett livslångt medborgarskap som barn födda i Sverige. Denna princip bör åtminstone gälla den första generationen utlandssvenskar.

Kravet på att ansöka om att behålla sitt medborgarskap före 22-års ålder kan leda till att unga svenskar ovetandes blir av med det svenska medborgarskapet. Svenskar i Världen välkomnar därför förslaget i SOU 2025:1 om att slopa tidsfristen för att ansöka om att få behålla sitt svenska medborgarskap som ett steg i rätt riktning.

Så länge dagens regler kvarstår är det dock avgörande att informationen når fram till de ungdomar som berörs. För att minska risken för ofrivillig förlust av medborgarskap föreslår Svenskar i Världen följande insatser:

- Passmyndigheterna måste säkerställa att tydlig och skriftlig information ges i samband med passansökan under senare delen av tonåren till svenska medborgare med samordningsnummer.
- Se över möjligheten för Skatteverket att i god tid skicka information till ungdomarna och deras föräldrar baserat på den kontaktinformation myndigheten förfogar över via folkbokföringsdatabasen.

September 2025

Underlätta för utlandssvenska familjer att återvända och etablera sig i Sverige

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Migrationsverket

Problemformulering

Att som utlandssvensk återvända hem till Sverige tillsammans med sin familj, där partnern kommer från tredjeland, är för många en omständlig process. År 2021 slopades bostads- och försörjningskravet för utlandssvenska familjer, något som Svenskar i Världen arbetade hårt för.¹ Trots att kravet togs bort återstår utmaningar med att kunna bevisa bosättningsavsikt och därtill långa handläggningstider på Migrationsverket.

För att få uppehållstillstånd måste utlandssvenska familjer kunna visa att de har konkreta planer på att bosätta sig tillsammans i Sverige inom en nära framtid. Som bevis på bosättningsavsikt räknas bland annat försäljning av hus, uppsägning av anställning, avveckling av företag, uppsägning av skolplats respektive ansökan av plats i svensk skola, samt bevis på boende och arbete i Sverige. Stora beslut att fatta innan Migrationsverket ens gett besked om uppehållstillstånd.

Migrationsverket har sedan februari 2024 prioriterat etablerade anknytningar, där anknytningspersonen är svensk medborgare och sökande viseringsfri – detta för att korta handläggningstiderna för utlandssvenskar med familj som vill flytta till Sverige.² Trots detta är handläggningstiderna fortsatt långa, 75% av ärendena är avgjorda inom 18 månader (Migrationsverket, maj 2025).

¹ Svenskar i Världen, [u.å], *Svenskar i Världens arbete i frågan om uppehållstillstånd för medföljande*, Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/svenskar-i-varldens-arbete-i-fragan-om-uppehallstillstand-for-medfoljande/>

² Svenskar i Världen, [2024], *Migrationsverkets redovisning av uppdrag 3.2 i regleringsbrevet för 2024 - Handläggning av anknytningsärenden utifrån ärendets beskaffenhet*, Tillgänglig via: <https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2024/11/1.1.1.2-2024-11190-Migrationsverkets-redovisning-av-uppdrag-3.2-i-regleringsbrevet-for-2024-Handlaggning-av-anknytningsarenden-utifran-arendets-beskaffenhet-inkl-bil-003.pdf>

Förslag på skärpta krav för svenskt medborgarskap

Under våren 2025 presenterades utredningen *Skärpta krav för svenskt medborgarskap* (SOU 2025:1)³ samt en promemoria med kompletterande förslag.⁴ Där föreslås ändrade krav vid förvärv av svenskt medborgarskap, bland annat en skärpning av hemvisttiden och införandet av ett försörjningskrav.

Svenskar i Världen lyfte i sina remissyttranden^{5 6} att försörjningskravet i kombination med den föreslagna höjningen av hemvistkravet från fyra till sju år för makar eller sambor till svenska medborgare kan påverka utlandssvenska familjers vilja och förutsättningar att bosätta sig i Sverige.

Inför remissyttrandet till SOU 2025:1 genomförde Svenskar i Världen en undersökning om hur de föreslagna kraven skulle påverka utlandssvenska familjer. Närmare sju av tio deltagare i undersökningen anser att det är viktigt att deras medföljande partner får svenskt medborgarskap baserat på faktorer som inkludering i samhället, möjligheten att rösta i riksdagsval och fri rörlighet.

I undersökningen framkommer att kraven skulle skapa en känsla av utanförskap och osäkerhet. Högre krav riskerar att försvåra integrationen men också hindra medföljande från att fullt ut bidra till samhället, eftersom allt fler jobb ställer krav på svenskt medborgarskap.

³ Regeringen, [2025], *Skärpta krav för svenskt medborgarskap [SOU 2025:1]*, Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/contentassets/98678c2a40d64ccd9f16e6017923bbce/sou-20251-skarpta-krav-for-svenskt-medborgarskap.pdf>

⁴ Regeringen, [2025], *Promemoria med kompletterande förslag till SOU 2025:1 – Självförsörjning som krav för svenskt medborgarskap*, Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/contentassets/243803aafbb14249ad22ec93ab5d1d80/promemoria-med-kompletterande-forslag-till-sou-2025.1-sjalfvorsorjning-som-krav-for-svenskt-medborgarskap.pdf>

⁵ Svenskar i Världen, [2025], *Remissyttrande gällande betänkandet Skärpta krav för svenskt medborgarskap [SOU 2025:1]*, Tillgänglig via: https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2025/04/Svenskar-i-Världen_Remissvar_Ju2025-00118.pdf

⁶ Svenskar i Världen, [2025], *Remissyttrande gällande promemoria med kompletterande förslag till SOU 2025:1 – Självförsörjning som krav för svenskt medborgarskap*, Tillgänglig via: https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2025/04/Svenskar-i-Världen_Remissvar_Ju2025-00667.pdf

Lösningförslag

Svenskar i Världen anser att utlandssvenska familjer bör kunna återvända hem och integreras i det svenska samhället utan att mötas av onödiga hinder eftersom de tillför värdefull internationell erfarenhet och kompetens till det svenska samhället.

Migrationsverket måste därför prioritera de fortsatt långa handläggningstiderna för uppehållstillstånd och se över nuvarande krav på bosättningsavsikt då de är problematiska att leva upp till.

Beträffande förslagen på förlängd hemvist och införande av försörjningskrav i samband med förvärv av svenskt medborgarskap anser Svenskar i Världen att särskild hänsyn bör tas till utlandssvenska familjer. En partner till en svensk medborgare har redan en naturlig koppling till Sverige genom familjelivet, språket och kulturell närhet. Det finns därmed goda förutsättningar för att främja en stark samhällsgemenskap och en snabb integration för denna grupp – även utan egen inkomst och längre hemvist.

September 2025

Öka antalet svenska studenter utomlands

Resolutionsmottagare

Sveriges universitets- och högskoleförbund

Universitets- och högskolerådet

Utbildningsdepartementet

Problemformulering

Allt färre svenskar väljer att studera utomlands. Post-pandemisk data visar att Sverige ligger på bottenivå i jämförelse med andra europeiska länder. Under 2022 hade endast Danmark, Polen och Spanien lägre andel utlandsstuderande än Sverige, enligt statistik från FN:s utbildningsorgan Unesco¹. Detta trots regeringens ökade satsningar på forskning och innovation². Internationella erfarenheter berikar inte enbart enskilda studenter, utan även lärosäten och Sverige i stort.

När fler studenter väljer att stanna hemma går Sverige miste om personer med interkulturell kompetens och internationella kontakter. Lärosätena påverkas också negativt. Det finns fortsatt ett stort intresse för inresande studenter att studera vid svenska universitet och högskolor³, men när allt färre svenska studenter eller forskare väljer att avlägga sina högre studier utomlands går Sverige miste om att attrahera internationell kompetens. Detta eftersom lärosätena behöver sträva efter en balans mellan in- och utresande studenter.

För 25 år sedan beslutade EU-ländernas ministrar för högre utbildning att minst 20 procent⁴ av universitets- och högskolestudenter inom EU bör ha studerat en del av sin utbildning i ett annat land.⁵

¹ UNESCO, [2024], *UIS Data Browser*, Tillgänglig via: <https://databrowser.uis.unesco.org/>

² Regeringen, [2024], *Regeringen presenterar den största forsknings- och innovationssatsningen någonsin*, Tillgänglig via: <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2024/09/regeringen-presenterar-den-storsta-forskningssatsningen-nagonsin/>

³ Universitetets Kanslers Ämbete [UKÄ], [2023], *Antalet utbytesstudenter vid svenska universitet fortsätter att öka*, Tillgänglig via: <https://www.uka.se/om-oss/nyheter/nyhetsartiklar/-antalet-utbytesstudenter-vid-svenska-larosaten-fortsatter-att-oka>

⁴ EHEA Ministerial Conference, [2024], *Tirana Communiqué*, Tillgänglig via: <https://eha.info/Immagini/Tirana-Communique1.pdf>

⁵ Universitets- och högskolerådet [UHR], [2023], *Bolognaprocessen – det europeiska området för högre utbildning*, Tillgänglig via: <https://www.uhr.se/internationella-mojligheter/Bolognaprocessen/>

Målet fram till 2030 är minst 25 procent⁶. Coronapandemin påverkade av förklarliga skäl detta mål i grunden, men för Sveriges del har situationen inte återhämtat sig. Andelen utlandsstuderande har minskat under lång tid, enligt siffror från CSN. Under de senaste tio åren har andelen utlandsstudenter minskat med en fjärdedel. Redan i början av perioden tillbringade bara 14 procent av svenska studenter som tog examen en del av studietiden utomlands, enligt Universitets- och högskolerådet⁷. Antalet har minskat för både utbytesprogram och för så kallade freemovers, det vill säga studenter som ordnar sina utlandsstudier på egen hand.

De som väl tar sig utomlands för att studera erbjuds möjlighet att låna extra för resor, försäkringar och eventuell undervisningsavgift⁸, men ingen hänsyn tas till kronans svaga ställning. Och de som återvänder till Sverige med ambitionen att fortsätta studierna på hemmaplan behöver hantera de långa handläggningstiderna för att få betygen översatta och validerade. Studenterna riskerar även att stöta på patrull gällande olika betygssystem, skillnader i ämneskrav och kursernas omfattning som kan dra ner det utländska betyget.

Regeringen har gett flera myndigheter i uppdrag att öka sitt arbete för att attrahera internationell kompetens till Sverige. Detta är viktigt i en tid då konkurrensen om den globala kompetensen blir allt viktigare, och två av fyra företag bedömer att kompetensförsörjning är deras största tillväxthinder. Internationalisering inom högre utbildning och studentmobilitet utgör en viktig del i detta arbete. Sverige behöver inte bara locka internationella toppstudenter, myndigheter och lärosäten behöver också arbeta aktivt för att få fler svenskar att studera utomlands.

Flera barriärer måste brytas för att möjliggöra denna utveckling. I rapporten "Hur får vi ut var fjärde svensk student på utlandsstudier?"⁹ framtagen av Svenskar i Världen och Swedish International Students and Alumni, SISA, framgår att de låga siffrorna inte beror på svenska studenters ointresse. Det handlar snarare om bristande arbete med att riva hinder och skapa förutsättningar för utlandsstudier.

⁶ European Commission, [2023], 'Europe on the move' – learning mobility opportunities for everyone, European Youth Portal, Tillgänglig via: https://youth.europa.eu/news/europe-move-learning-mobility-opportunities-everyone_en.

⁷ Universitets- och högskolerådet [UHR], [2016], *Åtgärder för att öka antalet utresande utbytesstudenter*, Tillgänglig via: <https://www.uhr.se/globalassets/syv/utlandsvistelse/nyhetstips-fran-euroguidance/uhr-atgarder-for-att-oka-antalet-utresande-utbytesstudenter.pdf>

⁸ Centrala studiestödsnämnden [CSN], [u.å], *Studiemedel för studier utomlands-bidrag och lån*, Tillgänglig via: https://www.csn.se/download/18.2639ba8617c4bb0dbdcd84/1702907212379/5531A_2311_Studiemedel%20%C3%B6r%20studier%20utomlands.pdf

⁹ Svenskar i Världen, Swedish International Students and Alumni, [2020], *Hur får vi ut var fjärde svensk student på utlandsstudier?* Tillgänglig via: https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2020/12/Utlandsstudier_2020_rapport.pdf

Lösningförslag

Studentmobilitet är en viktig drivkraft för att öka kvalitet inom utbildning och kan bidra till ovärderliga erfarenheter till stor nytta både individer och samhälle. Den bör dessutom betraktas som en strategisk resurs för Sveriges internationella närvaro i form av Sveriges representation i EU och Nato. Ju fler som studerar utomlands, desto större chans att fler vill arbeta internationellt.

Svenskar i Världen föreslår följande åtgärder för att öka antalet svenska studenter utomlands:

- Fler undersökningar och studier om studentmobilitet behövs för att förstå vilka hinder som finns och vilka reformer som behövs i framtiden. Tidigare studier¹⁰ som genomförts har uppmärksammat hinder som informationsbrist, finansiella hinder, otillräckliga språkkunskaper eller hög administrativ börda. Vilka är de största hindren för svenska studenter i dag?
- Sätt ambitiösa mål för att arbeta systematiskt med att öka internationalisering och studentmobilitet. Lärosäten som Lunds universitet och Handelshögskolan i Stockholm, med en hög andel utlandsstuderande, visar att detta är möjligt.
- Utveckla samarbeten med fler internationella partnerskap och universitetsnätverk. Samarbeten mellan universitet och universitetsnätverk gör det lättare för högskolorna att validera kursinnehåll och sänker trösklarna för studenter att hitta utbildningar som passar dem.
- Driv på för att alla kursplaner vid lärosäten ska ha ett mobilitetsfönster. Alla utbildningar bör ha en termin där valbara kurser koncentreras.
- Skapa ett intresse för utlandsstudier redan på gymnasiet. I ett första skede skulle IB-programmet kunna vara en möjlig plattform för att identifiera och stötta studenter med intresse för utlandsstudier.

¹⁰ Sveriges Riksdag, [2023], *Rekommendation om mobilitet i utbildningssyfte (Fakta-pm om EU-förslag 2023/24:FPM23 : COM(2023) 719)*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/fakta-pm-om-eu-forslag/rekommendation-om-mobilitet-i-utbildningssyfte_hb06fpm23/.

September 2025

Förtydliga kraven för utlandssvenskar i händelse av krig eller kris

Resolutionsmottagare

Försvarsdepartementet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Plikt- och Prövningsverket

Utrikesdepartementet

Problemformulering

Det bor närmare 700 000 svenskar utomlands.¹ Det motsvarar Göteborgs tätort tillsammans med omgivande kommuner som ingår i Göteborgsregionen.

Hösten 2024 skickade Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ut broschyren *Om krisen eller kriget kommer*². Den ger handfasta råd om hur befolkningen kan förbereda sig för att öka sin förmåga, motståndskraft och försvarsvilja. I den står:

"Totalförsvarsplikt gäller alla svenska medborgare, både de som bor i Sverige och i utlandet. Totalförsvarsplikten gäller även utländska medborgare som bor i Sverige."

Broschyren ger däremot inga svar på vad som gäller för svenskar med dubbelt medborgarskap eller vilket lands lagar som gäller om det land de bor i ger motsvarande direktiv till både sina medborgare och utländska medborgare bosatta där – på samma sätt som Sverige gör i broschyren.

För att synliggöra problematiken låter vi de fiktiva svenskarna Johan och Anton representera gruppen:

Johan är född i Sverige 1975 där han gjorde militärtjänstgöring direkt efter gymnasiet. Sedan slutet av 90-talet är han bosatt i USA där han lever tillsammans med sin amerikanska

¹ Svenskar i Världen, [2022], *Svenskar i Världens kartläggning 2022*, Tillgänglig via: https://www.sviv.se/wp-content/uploads/2022/07/Kartlaggning-2022_Svenskar-i-varlden.pdf

² Myndigheten för samhällsskydd och beredskap [MSB], [2024], *Viktig information till Sveriges invånare – Om Krisen eller kriget kommer*, Tillgänglig via: <https://rib.msb.se/filer/pdf/30828.pdf>.

fru och deras tre barn, som samtliga har dubbelt medborgarskap. Även Johan har både amerikanskt och svenskt medborgarskap.

Anton är född i London 1980, och har både brittiskt och svenskt medborgarskap sedan födseln då hans mamma är svensk medborgare och pappan är britt. Han gjorde sin militärtjänstgöring i den brittiska armén. Nu bor han i Oslo där han jobbar på en bank.

Säkerhetsläget i Europa förvärras plötsligt. Gränser stängs världen över och regeringar i ett flertal länder – bland annat de nordiska och Storbritannien – fattar beslut om att aktivera totalförsvaret i respektive land.

Utifrån de direktiv som MSB anger i sin broschyr ska både Johan och Anton ta sig till Sverige för att bidra till totalförsvaret: *”Totalförsvarsplikt gäller alla svenska medborgare, både de som bor i Sverige och i utlandet.”*

Om andra länder ger motsvarande direktiv till sina medborgare bosatta utomlands och till utländska medborgare bosatta i landet (*”Totalförsvarsplikten gäller även utländska medborgare som bor i Sverige”*), behöver ett antal frågor få svar:

- Vilket lands totalförsvarsplikt gäller för den som har dubbelt medborgarskap?
- Om en person med dubbelt medborgarskap bor i ett land där personen inte har medborgarskap men där det ändå råder en totalförsvarsplikt för medborgare bosatta i landet – vilken lag ska personen följa?
- Vilka krav har man som utskriven svensk medborgare (enbart svenskt medborgarskap/dubbelt medborgarskap) på inställelse i den svenska militären?
- Vad får det för konsekvenser om man bryter mot totalförsvarsplikten?
- Vad får det för konsekvenser om man inte infinner sig vid sin krigsplacering om världsläget omöjliggör resa mellan länder?
- Vilken hjälp kan man som svensk medborgare förvänta sig från svenska utlandsmyndigheter i händelse av krig i Sverige eller i det land där personen är skriven?

Givet det allvarliga säkerhetsläget behöver utlandssvenskarna tydliga besked från regeringen angående den svenska totalförsvarsplikten.

Lösningsförslag

Svenskar i Världen anser att regeringen skyndsamt bör ta fram en strategi för svenskar bosatta utomlands som klargör skyldigheter och rättigheter i händelse av krig eller kris.

September 2025

Återinför möjligheten att förnya det svenska körkortet utomlands

Resolutionsmottagare

EU-nämnden

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

Trafikutskottet

Problemformulering

Den 1 maj 2017 trädde nya ändringar i körkortslagen i kraft avseende förnyelse av svenskt körkort från utlandet. Förändringarna, som infördes som en konsekvens av EU:s tredje körkortsdirektiv, innebär att ett svenskt körkort endast kan förnyas av personer som är permanent bosatta i Sverige eller som har studerat här i minst sex månader.¹ Därmed har möjligheten för utskrivna svenskar att förnya sitt svenska körkort tagits bort. Tidigare kunde utlandssvenskar förnya sina svenska körkort antingen vid en utlandsmyndighet eller genom ett personligt besök i Sverige.

En av anledningarna till regelförändringen var att det finns länder i Europa som har mer frikostiga utbytesregler än övriga. Detta utnyttjas för att få ett körkort från ett tredjeland utbytt till ett europeiskt körkort, så kallad körkortsturism.

Konsekvenserna av reglerna är särskilt kännbar för FN-anställda svenskar. FN-anställda arbetar ofta i länder där rättsstatens principer inte efterlevs, där det som utlänning inte är juridiskt möjligt att erhålla lokalt körkort, eller där det inte är tillrådligt eller praktiskt för FN-personal att på egen hand ansöka om lokalt körkort. Samtidigt är det för FN-tjänstgöring ett grundläggande krav på körkortsbehörighet och att de, likt personal inom den svenska utrikesförvaltningen, regelbundet ska flytta mellan länder. Motsvarande krav gäller i regel även anställda vid andra internationella organisationer, såsom Röda Korset och Läkare utan gränser.

FN bistår vanligtvis sin personal med att ansöka om lokalt körkort i tjänstgöringslandet, men detta förutsätter att den anställde har ett giltigt körkort från sitt hemland som kan konverteras. Enligt FN:s regelverk är Sverige det officiella hemlandet för svenska FN-

¹ Transportstyrelsen, [u.å.], *Förnya körkortet – nytt körkort från utlandet*, Transportstyrelsen.se, [hämtad: 2025-02-12], Tillgänglig via: <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/korkort/har-korkort/fornya-korkortet/nytt-korkort-fran-utlandet/>

anställda, oavsett var de har sin permanenta bostad. Däremot ska man enligt folkbokföringslagen inte längre vara folkbokförd i Sverige om man planerar att bo utomlands ett år eller mer.

Lösningförslag

Att det finns personer som utnyttjar luckor i systemet bör inte straffa de som är bosatta utomlands och har ett behov av ett giltigt svenskt körkort.

I ett första steg uppmanar Svenskar i Världen den svenska regeringen att driva frågan i EU-kommissionen om en undantagsregel i körkortsdirektivet som gör det möjligt för personer i internationell tjänstgöring, såsom FN-anställda, att förnya sina körkort i sina hemländer även om de utskrivna ur Sverige.

I förlängningen bör alla svenskar bosatta utomlands ha samma möjlighet att förnya sitt svenska körkort på liknande villkor som svenskar boendes i Sverige har. I de fall där hemvistlandet inte godtar ett svenskt körkort utan kräver ett lokalt körkort, måste utlandssvensken givetvis anpassa sig till det landets regelverk.

September 2025

Undanröj resebegränsningar för barn med dubbelt medborgarskap

Resolutionsmottagare

Justitiedepartementet

Justitieutskottet

Migrationsverket

Problemformulering

Att inneha två eller fler medborgarskap kan ge upphov till problem, inte minst om det svenska medborgarskapet inte erkänns av det andra landet eller de andra länderna.

Kina är ett av de länder som inte godtar dubbelt medborgarskap.^{1 2} Det kan få praktiska konsekvenser för den med dubbelt medborgarskap när det kommer till resehandlingar för utresa ur Kina och inresa i det andra medborgarskapslandet.^{3 4 5}

Barn som är födda i Kina och har en kinesisk och en utländsk förälder klassificeras av kinesiska staten som "kineser med nationalitetskonflikt".⁶ Kina har skapat en möjlighet för dessa barn att resa ut ur landet med sitt icke-kinesiska pass givet att man gör en ansökan

¹ National Immigration Administration, [u.å], *Exist and entry policies*, Tillgänglig via: <https://en.nia.gov.cn/n162/n222/c421/content.html>.

² Brooks. C, [2019], *By Choice and Coercion: The Problem of Dual Citizenship in Modern China*, Cornell University, Tillgänglig via: <https://ecommons.cornell.edu/items/052cfd3-bd34-43b0-8b24-a8983c5ac435>.

³ Radion New Zealand [RNZ], [2023], *Navigating China's dual citizenship ban*, Tillgänglig via: <https://www.rnz.co.nz/news/chinese/495129/navigating-china-s-dual-citizenship-ban>.

⁴ Reddit, [2015], *Need help, China is not allowing my baby leave China so we can visit family*, Tillgänglig via: https://www.reddit.com/r/China/comments/4a6wm7/need_help_china_is_not_allowing_my_baby_leave/?rdt=53204

⁵ Reddit, [2022], *How to exit China / enter USA for mixed USA/Chinese child*, Tillgänglig via: https://www.reddit.com/r/chinalife/comments/10k1nnj/how_to_exit_china_enter_usa_for_mixed_usachinese/.

⁶ Smart Shanghai, [2023], *How to Get an Entry/Exit Permit for Your Kid*, Tillgänglig via: <https://www.smartshanghai.com/articles/travel-and-sightseeing/how-to-get-an-entry-exit-permit-for-your-kid>.

för att få ett speciellt resedokument, ett så kallat entry-exit permit.^{7 8} Detta är giltigt tills barnet är 18 år.

Ett barn som är folkbokfört i Kina får ett så kallat Hukou⁹, vilket innebär att de får ett id-kort med personnummer och de har rätt till ett kinesisk pass. Med ett kinesiskt pass kan barnet resa utan någon speciell ansökan till länder som inte kräver visum av kinesiska medborgare, exempelvis Thailand och Förenade Arabemiraten. Utifrån kinesisk lagstiftning tillåts de även resa till länder som kräver visum för kinesiska medborgare.

För att resa till länder inom Schengen krävs visum för kinesiska medborgare, vilket blir ett problem för kinesiska barn med dubbelt medborgarskap. Länder inom Schengen utfärdar nämligen inte visum till sina medborgare. I praktiken innebär det att de inte kan använda det kinesiska passet för utresa ur Kina och inresa i Schengenområdet. Inte heller kan de använda passet från det andra medborgarskapslandet för utresa ur Kina, eftersom Kina inte längre utfärdar entry-exit permit till barn som är folkbokförda i Kina och har erhållit ett kinesiskt pass.

Rätten för svenska medborgare att resa in i Sverige är en grundlagsskyddad rättighet genom bestämmelsen i 2 kap. 7 § i regeringsformen.¹⁰ Rätten skyddas också av artikel 3 i det fjärde tilläggsprotokollet till Europakonventionen: Rätten att resa in i medborgarskapslandet är absolut och utan undantag.¹¹

Lösningförslag

USA hanterar situationen genom att utfärda ett så kallat proforma-visum till sina medborgare i deras kinesiska pass så att de enkelt kan lämna Kina, trots att visum i vanliga fall inte utfärdas till amerikanska medborgare.^{12 13} Svenskar i Världen anser att Sverige borde ta fram en motsvarande lösning för svenska medborgare med dubbelt medborgarskap.

⁷ Chodorow Law Offices, [2024], *Pro Forma Visas for U.S.-China Dual National Children*, Tillgänglig via: <https://lawandborder.com/u-s-consulate-shenyang-pro-forma-visas-dual-nationals/>.

⁸ China.org, [u.å], *Ministry of Public Security*, Tillgänglig via: <http://www.china.org.cn/english/government/130485.htm>.

⁹ Trishala.s, [2023], *Hukou system in china*, Organisation for research on China and Asia [ORCA], Tillgänglig via: <https://orcasia.org/hukou-system-in-china>

¹⁰ Sveriges Riksdag, [1974], *Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform*, Tillgänglig via: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kungorelse-1974152-om-beslutad-ny-regeringsform_sfs-1974-152#K2.

¹¹ European Court of Human Rights, [u.å], *Europeiska Konventionen – Om skydd för de mänskliga rättigheterna*, ECHR, Tillgänglig via: https://www.echr.coe.int/documents/convention_swe.pdf.

¹² Chodorow Law Offices, [2024], *Pro Forma Visas for U.S.-China Dual National Children*, Tillgänglig via: <https://lawandborder.com/u-s-consulate-shenyang-pro-forma-visas-dual-nationals/>.

¹³ Quora, [u.å], *How can a dual American/Chinese citizen keep living in China yet travel freely to the US without issues?* Tillgänglig via: <https://www.quora.com/How-can-a-dual-American-Chinese-citizen-keep-living-in-China-yet-travel-freely-to-the-US-without-issues>.